

Tömörkény és a Kennedyk

Újságolja egy kitűnő szegedi újságíró: felhívták a szerkesztőséget, s megkérdezték tőle: miért foglalkoznak annyit a milliomos fiúval? Mármost a meggyilkolt Robert Kennedyvel. Persze jól válaszolt —, hogy ti. elsősorban nem a milliomos fiú tragédiája foglalkoztatja a magyar sajtót és a szegedit, hanem az amerikai népe; az erőszak kultusza, a milliók bizalmát végképp elvesztő „nagy társadalom” harmadik lött sebe, az óceánon túlról újra üzenő fasizmus.

Ilyen indítékból hozzuk szóba e hasábkon mi is a Kennedyeket — Weöres Sándor és Károlyi Amy versei kapcsán, amelyek nemrég jelentek meg a Népszabadságban, 1968. június 8-án, szombaton. Weöres

szép verse, a *Két Kennedy mauzóleuma* láthatóan nemcsak a mindnyájunkat megdöbbentő hírek anyagából született, de a tragikus mérenylet által felszakasztott viszolygató amerikai élményekből is. „Jártunk az arlingtoni temetőben, / míg John Kennedy síremléke épült” — indítja sorait Weöres, majd ily végkövetkeztetéshez jut el: „meggyilkolt mellé meggyilkolt került, / John mellé Robert, testvérhez a testvér, / modern korunkban, mint egy balladában.” Weöres tárgyias hangvételével, hideg objektivitásával szemben Károlyi Amy *Emlékmű*-je nagyívű képekbe fogott, s lágyabb, érzelmesebb tónusát ellentéték és lefojtott feszültséget telítik: „Isten veled, Bobby Kennedy / nem fehér házba / fekete földbe kerülsz / halott elnök halott minisztere... LOS ANGELES, AZ ANGyalok / játékpisztollyal hogyan ragadtak égig...” A befejezés nála is poentírozó. A vers harmadik képegysége a jövőt s a kérlelhetetlenül kiteljesedő jelent ragadja meg, amiből a meggyilkoltnak csak elszálló szó-, ellengő szél-, kihunyó gyertyaláng- emlékmű marad:

EMLEKMŰ —
szóból, szélből, gyertyalángból
Nos, e két sor költészetért írjuk a mi csikorgó egy flekkünket, mert e két sor ismerős csengésű Szegeden. A tavalyelőtt megjelent centenáriumi Tömörkény-emlékkönyvbe küldte Károlyi Amy, köszönteni véle a szegedi tanyák Homéroszát. Versszépségében árnyalatnyit sem kételkedtünk, mégis örömmel adtuk le faksimileként, hogy a pusztán kétszorososságon „emeljünk” valamit. Így is akadt, aki artisztikus affektálásnak minősítette —, s lám, mintha a szerző is érezte volna a négy szó magányát: ráépítette — szilárd tetőként — egy nagyobb kompozícóra.

Mindehhez természetesen a költőnek joga van. Weöres Sándor is joggal megcselekedhetette, hogy a Tömörkény-emlékkönyvnek küldött *Triptichon*-t a *Merülő Saturnus*-ban *Régi csokor*-ra címezze át. Így persze a magyarázó címen is változtatnia kellett. A *Triptichon*-t Tömörkény emlékére küldte, a *Régi csokor* Tömörkény sírjára került, miként a két vers a Kennedyekére.

KSI

A szegedi munkáskórus ünnepi koncertje

Liebmann Béla felvétele

A jubiláló szegedi munkáskórust dr. Mihálka György vezényli

Három nagymúltú kórus tes léte önmagában is, szedott randevút egymásnak replése kiváltképp, politikai vasárnap délelőtt a Tisza Szálló koncerttermében. Az ünnepelt ezúttal a „legfiatalabb” volt, persze erősen idézőjelek között, hiszen a jubiláló Szakszervezetek Szegedi Általános Munkáskórusa fennállásának 60. évfordulójához érkezett. Kora tehát emberöltőnyi, s csak akkor derült ki, hogy mégis fiatal, mikor a vendéggyüttesek vezetői elmondották: az *EDOSZ Központi Férfikara* 80 esztendeje működik, a kecskeméti *Közalkalmazottak Bartók Béla Kórusa* pedig ide s tova 108 éves! S ha három ilyen együttes találkozik, vajon mi más adhat emlékeztető, közös élményt, mint az éneklés. A koncertet rövid ünnepség előzte meg, ahol *Fehér András*nak, a szegedi munkáskórus titkárnak megnyitó szavai után *Csanádi József*né, a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa kulturális, agitációs és propaganda bizottságának helyettes vezetője emlékeztetett meg a szegedi kórus küzdelmeiben, erőfeszítéseiben teli, harcos múltjáról, arról az időszakról, amikor a munkásegýt-

N. L

Képzőművészeti tábor Mártélyon

Az idei nyáron — augusztus 1. és 12. között — ismét megrendezik Mártélyon az ifjú képzőművészek közös táborozását. A kéthetes foglalkozássorozatra az ország minden részéből érkeznek majd vendégek: ott lesznek majd a Holt-Tisza partján a legtehetségesebb középiskolások alkotói mellett a képzőművészeti körök legjobbjai is. Az ifjúsági jellegű bővült táborozást kiállítás zárja, mivel a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban kiállítás rendeznek majd a táborozók rajzaiból, festményeiből.

Csongrád megyét és Szegedet 8 fiatal képviseli Mártélyon. Összesen 56 vendéget hívnak meg a kéthetes továbbképzésre.

Képernyő

Eleven-e még a királyi parancsnak ellenszélülő? Él-e még a bátyját temető? Él-e még Antigone, az istenek parancsát teljesítő nővér, aki a hatalmas *Kreon* — *Théba* királya — tiltó szava ellenére is megadja a végtelenséget testvéreinek, a megtagadott, a gyalázatos halálra ítélt *Polüneikésznek*?

A szimbolikus kérdést *Békés Tamás*, a rádió ismert irodalmi szerkesztője tette fel a tv szombat este sugárzott műsorában, s nemes indíttatású tudakolozása nagyönis aktuális gondolatokat takart. Azt akarta a választott irodalmi szemelvények megváltásával kideríteni, hogy élnek-e ma is a Kreonok törvénye ellenére fivérüket temető Antigonek, az-az olyan asszonyok, akik még a biztos halál tudatában is merik vállalni előre megírt sorsukat. Vannak-e még

hitükért kiállók, vannak-e még törvényeik szerint cselekvők?

Neves szerzőgárdát vonultatott fel egyórás műsorában a szerkesztő: *Aprily Lajos*, *Bertolt Brecht*, *Irwin Shaw*, *Hochhuth* írásai hangzottak el többek között — persze, csak rövid szemelvényekben — „bizonyítási eljárás” során.

A felsorakoztatott írók rangjukhoz méltóan bizonyítottak. Megértették a nézővel, hogy a több mint kétezer éve életre hívott thébai lány ma is újra meg újra temetni indul, hogy Antigone kései utódai is újra meg újra ellent mernek mondani a rossz törvények hozójának, a mindig más alakban előtűnő Kreonnak.

Az *igen-t* mondó írásművek azonban a túlságosan is nagyvonalú szerkesztés jóvoltából szinte teljesen összefolytak. Mivel a maszkosjelmez színeplők az emelkedett hangzású mondatok recitálása közben soha nem közölték, ki is a szerző, így a néző több alkalommal sajátos meditációra kényszerült: megpróbálta eldönteni, hogy vajon *Békés Tamás* írógepe kopogta-e le a hallott szöveget, avagy netalán maga *Szophoklész* stílusa jóvoltából maradt a szemelvény ránk.

De más is zavart az *Élő Antigone* adása közben. Az *Élő Antigone: Béres Ilona! Nemere László* rendező ugyanis aligha szerencsés

választással a népszerűnek joggal, ám sokszínű és érett művészegénységnek már kevésbé mondható ifjú művészre bízta az antik dráma hóst, s ezzel sikerült más sorának hatását hatványozottan visszafogni. Mondjuk meg, ahogy volt: *Béres Ilona* „igazi” Antigoneként, az Antigone-figurát nehezen magára erőltető színésznőként, s a sorban következő többi aszszonyalakként sem volt egyéb, mint a széles-szélesvásznú *Aranyember*-film *Noémije*. Az az fátyolfüggönyös ablakokon kinézegető, mindenre rácsodálkozó, vagy sírdogáló vagy tapsikoló lány, akit a *Jókai-regények* olvasói ugyan örökre a szívkébe zártak, de akit egy mindig újraéledő Antigoneként — adassék meg ez a jog nekünk — azért mégsem tudunk elképzelni.

Akác László

Élő Antigone

Üttörők jubileumi díszbemutatója

Az *apátfalvi* üttörők fúvószenekarának pattogó indulói köszöntötték vasárnap délelőtt azokat, akik az *üttörő kulturális szemle* fennállásának tizedik évfordulója

alkalmából rendezett díszbemutatóra a Szegedi Nemzeti Színházba igyekeztek. A hangos köszöntés a színházban is folytatódott. Itt harsonás kislányok fújták üdvözlő kürtjeleket, majd a *Himnusz* elhangzása után megkezdődött a jubileumi ünnepség.

Joó Ferencnek, a KISZ Csongrád megyei bizottsága titkárnak megnyitó szavai után sorban a közönség elé léptek mindazok a kisdobosok, üttörők, akik a művészetek valamely ágában kiemelkedő produkcióra képesek, akik a korábban megtartott — alsóbb szintű — vetélkedőkön bizonyították tudásukat.

Nehéz feladat lenne rangsorolni a többórás műsor szereplőit. Mégis hadd említsük meg a szegedi Üttörőház zenekarának szép játékát — meglepő módon máris „együttesként” játszik a bizonyára még sok szép sikert elérő zenészcsoporthoz, a tápéri kisdobosok kedves játékát, az *üllési* furulyazenekar hangulatos számait, a kis *pusztamérgesi* *Csonka* Ibolya mesemondását, a szegedi *Tóth Erika* szívesen hallgatott hegedűszólóját, s természetesen azokat a produkciókat, amelyekkel a már üttörősorból felszért fiatalok — a korábbi szemlék aranyermesei — győlenyörködtették az ifjabbakból, idősebbekből álló közönséget: *Gyimesi László* zongoraszólójára, *Vamosi Eva* énekszámára és *Kovács Zsu-*

za zongorajátékára gondolkunk itt elsősorban. A már említetteken kívül nagyszabású bemutatójaért sok tapost kapott a szegedi *Móra Ferenc Művelődési Otthon* társastánc klubja is.

A jubileumi díszbemutató ilyenformán mindenképpen sikeresnek mondható. A rendező szervek — a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Csongrád megyei bizottsága és a Magyar Üttörők Országos Szövetsége Csongrád megyei elnöksége — elérték céljukat: a mintegy 250 ifjú szereplő bebizonyította, hogy tíz évvel ezelőtt érdemes volt elindítani a kulturális szemlék sorát, hiszen a hajdani kis ének- és zeneszólístákból, mesemondókból, táncosokból az eltelő idő alatt nem egy igéretes művésztelét lett.

Két dolgot azonban feltétlenül meg kell még említeni a vasárnapi seregszemléről. Először is azt, hogy a szereplők — és a nézők többségének — fiatal korára való tekintettel jobb lett volna rövidebb műsort összeállítani; másodsor pedig azt, hogy szívesebben hallgatunk volna egy több mértékű tartással és több ízléssel rendelkező konferanrszi műsorközléseit. A díszbemutató programevezetője ugyanis erőltetett szellemeskedésével olykor nagyon zavarta a díszbemutató érhetően ünnepélyes légkört.

A. L.

Közlekedési vetélkedő

Szilágyi Mózes felvétele

Képünkön: Szabó József rendőr százados átnyújtja az egyéni versenyben első helyet elért Bartha Évának, a szegedi Hámán Kató általános iskola tanulójának a karórát.

Vasárnap Szegeden, a Fegyveres Erők Klubjában tartották az üttörők közlekedési vetélkedőjét. A csapatversenyben a hódmezővásárhelyi, a szentesi és a makói üttörők mellett szerepeltek a szegedi Hámán Kató általános iskola és a Rigó utcai nevelőotthon növendékei is. A vetélkedőt a Csongrád megyei Közüti Balesetelhárítási Tanács és a rendőrség közlekedésrendészeti osztálya rendezte. Mind a csapat és az egyéni versenyben jó felkészültségről tanúskodtak

az általános iskolások. A verseny témája kiterjedt a közlekedés szabályaira, a sávok és jelzőtáblák ismeretére. A közönségnek is jutott szerep bővegesen. A kérdésekre a helyes válaszokat értékes tárgyakkal jutalmazták.

Az üttörők közlekedési vetélkedőjét csapatversenyben a hódmezővásárhelyi általános iskolások nyerték. Negyedik helyen végzett a Hámán Kató általános iskola, ötödik helyen pedig a Rigó utcai nevelőotthon csapata.

Korunk hőse

ÚJ FILMEK

Szellemében, alapanyagában romantikus ez a film, mint *Lermontov* regénye, amelyből készült. S ennyiben nem is különbözik a hasonló indíttatású filmekről: kaland és szerelem, izgalmas, feszült pillanatok, s érzelmes ellágyulások egyaránt és bőven vannak benne.

Néhány figyelemreméltó különbség azért minden hasonlóság ellenére is akad, s azt hiszem, mindenekelőtt ezt kell hangsúlyoznunk. Elsősorban: a filmen vitathatatlanul érződik, hogy a regény, amelyből *Sztanyiszlav Rosztokij* rendezése nyomán készült, író-óriás alkotása. Főképpen a főhős, *Pecsin* alakjának megrajzolásában fedezhető fel ez a kapcsolat a regény és a film között; *Rosztokij* talán ebben leg-
hűbb *Lermontov*hoz.

A másik kiemelendő különbség a háttér egzotikumának szokatlansága. Minden romantikus mű szereti és előszeretettel ábrázolja az

egzotikus, különös világokat. A filmek áradata azonban ezek közül a legtöbbet már lejárta, megszokottá és ígyben unalmassá is tette.

Itt viszont a háttér újszerűen szokatlan, s ezért feltétlenül érdekes is: a kaukázusi cserkeszek különös, valószínűleg szívesen élte nem mindennap látható a moziban.

A film mindeme erényeinek vitathatatlan hatását nagymértékben csökkentti viszont a néhol jelentkező és a modern filmművészetben — a romantikus alapanyagú filmekben is — túlhaladottnak tűnő sajátos és nagyfokú érzelmesség.

Mindezek az erények és hibák a főszereplők, *Vlagyimir Ivaszov* (*Pecsin*), *Szilvia Berova* (*Bela*) és *Alekszej Csernov* (*Makszim Makszimovics*) játékaiban is kimutathatók.

U. L.